

Kuvantamistutkimuksiin lähettäminen - muistikortti

Vain lääkäri, joka on potilaan hoidosta kliinisessä vastuussa, voi potilaan tutkittuaan antaa lähetteen röntgentutkimukseen. Lähettävän lääkärin on arvioitava tutkimuksen oikeutus etukäteen ja tarvittaessa konsultoitava radiologia.

- Tarvitseeko potilas sädetutkimusta?
  - Vaikuttaako se potilaan diagnoosiin tai hoidon valintaan?
- Tarvitaanko tutkimusta juuri nyt?
  - Vai myöhemmin, kun hoito on jo ehtinyt tehotta?
  - Arvioi tutkimuksen kiireellisyys; päivystys/ajanvaraus
- Onko tutkimus tehty muualla/toisen lääkärin läheteellä?
- Onko potilas lapsi/nuori/raskaana?
  - Harkitse vielä kerran tutkimuksen oikeutus, etenkin jos kyseessä on ionisoivaa säteilyä käyttävä tutkimus.
  - Jos kuvausalue on vatsalla tai lantiolla, tulee raskauden mahdollisuus sulkea pois riittävän tarkalla menetelmällä.

Hyvän lähetteen sisältö

- lyhyt anamneesi ja mahdolliset tarttuvat taudit, aikaisemmat operaatiot
- tutkimuksesta riippuen mahdollinen raskaus ja imetys
- varjoaineallergiat ja yliherkkyydet varjoainekuvauksissa
- oleelliset pitkäaikaissairaudet kuten diabetes, sydämen tai munuaisten vajaatoiminta, verenvuototaipumus
- potilaan erityistarpeet ja rajoitteet (esim. liikunta-/aistirajoitteet, tulkkaus)
- tiedot oleellisista aiemmista tutkimuksista
- oleelliset statuslöydökset
- kysymyksenasettelu ja kuvauskohde, sisältäen puolitiedon (myös lähetteen tekstiosiossa)

Lähetteen avulla on voitava arvioida tutkimuksen oikeutus ja suorittaa tutkimus optimoidusti.

Yleisimpien kuvantamistutkimusten annoksia

Tutkimus	Keskimääräinen efektiivinen annos (mSv)	Arvio vastaavasta altistumisajasta luonnonsäteilylle
Keuhkot (PA+sivu)	0,03	2 vrk
Keuhkot (PA)	0,01	< 1 vrk
Lanneranka (PA+sivu)	0,09	7 vrk
Nenän sivuontelot	< 0,01	< 1 vrk
Raajat, esim. polvi	< 0,01	< 1 vrk
Ortopantomografia	< 0,01	< 1 vrk
Pään tietokonetomografia	1,5	4 kk
Keuhkojen tietokonetomografia	3	7 kk
Vatsan tietokonetomografia	5	1 v
Vartalon tietokonetomografia	6	1 v 3 kk

Efektiiviset annokset on arvioitu normaalikokoiselle potilaalle Satakunnan hyvinvointialueen kuvantamisyksiköiden omasta aineistosta.

Suomessa luonnosta saatava keskimääräinen säteilyannos vuodessa on noin 5 mSv.

Neljän tunnin lentomatka 10 km:n korkeudessa aiheuttaa noin 0,02 mSv:n lisäannoksen.